בריתי יצחק

המכון
להוצאת
כתבי
מורינו
הגאון רבי
יצחק ברנד
שליט"א

ובחרת בחיים

ללכת בדרכי ה' • הקב"ה בחר בעם ישראל • הקב"ה בחר בציון • מסורת רצופה על מקום המקדש • טענת התגרות באומות והכשלת אחרים • מצווה לבחור למי שמסר נפשו לתקן

נכתב בעזה"ת ע"י מורינו הרב שליט"א ט"ו מרחשון תשפ"ז

RY-BRAND.COM TALMIDIM2@GMAIL.COM

לֹלֹכת בדרכי ה׳

כתב הרמב״ם (ספר המצוות מצות עשה ח): המצוה השמינית היא שצונו להדמות בו יתעלה לפי יכלתנו. והוא אמרו וְהָלַכְתָּ בִּדְרָכָיו (דברים כח, ט). וכבר כפל צווי זה ואמר לָלֶכֶת בְּכָל דְּרָכָיו (דברים י, יב; יא, כב). ובא בפירוש זה: מה הקדוש ברוך הוא נקרא רחום - אף אתה היה רחום; מה הקדוש ברוך הוא נקרא חנון - אף אתה היה חנון; מה הקדוש ברוך הוא נקרא צדיק - אף אתה היה צדיק; מה הקדוש ברוך הוא נקרא חסיד - אף אתה היה חסיד. וזה לשון ספרי (סוף פרשת עקב, על דברים יא, כב). וכבר נכפל הצווי הזה בלשון אחר ואמר אַחֲרֵי יְ״יָ אֱ֫הֵיכֶם תֵּלֵכוּ (דברים יג, ה), ובא בפירוש גם כן (סוטה דף יד ע״א) שענינו להדמות בפעולות הטובות והמדות החשובות שיתואר בהם הא׳ יתעלה על צד המשל יתעלה על הכל עילוי רב. עכ״ל.

ולומדים מזה לענין הבחירות, שיש לבחור מה שהקב״ה בוחר.

הקב״ה בחר בעם ישראל

הקב״ה בחר בעם ישראל, כמו שנאמר (דברים ד, לז): וְתַחַת כִּי אָהַב אֶת אֲבֹתֶיךָ וַיִּבְחַר בְּזַרְעוֹ אַחֲרָיו.

ונאמר (דברים ז, ו) כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַה׳ אֱ֫הֶיךָ, בְּךָ **בָּחַר** ה׳ אֱ֫הֶיךָ לִהְיוֹת לוֹ לְעַם סְגֻלָּה מִכֹּל הָעַמִּים אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה.

ולפי זה יש לבחור למי שפועל ודואג לכל שבטי ישראל האומרים (דברים ו, ד) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, ה׳ אֱ֫הֵינוּ ה׳ אֶחָד.

הקב״ה בחר בציון

הקב״ה בחר בציון, בבית המקדש שכולל הר הבית, כמו שנאמר (תהלים קלב, יג) כִּי **בָחַר** ה׳ בְּצִיּוֹן, אִוָּה לְמוֹשָׁב לוֹ.

ונאמר (דברים יב, ה): כִּי אִם אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר **יִבְחַר** ה׳ אֱ֫הֵיכֶם מִכָּל שִׁבְטֵיכֶם לָשׂוּם אֶת שְׁמוֹ שָׁם, לְשִׁכְנוֹ תִדְרְשׁוּ וּבָאתָ שָׁמָּה.

ונאמר (דברי הימים־ב ז טז): וְעַתָּה **בָּחַרְתִּי** וְהִקְדַּשְׁתִּי אֶת הַבַּיִת הַזֶּה לִהְיוֹת שְׁמִי שָׁם עַד עוֹלָם, וְהָיוּ עֵינַי וְלִבִּי שָׁם כָּל הַיָּמִים.

וזה כולל את הר הבית בזמן הזה, כמבואר בגמרא ברכות (דף סב ע״ב): אמר רב ביבי אמר רבי יהושע בן לוי: כל הרוקק בהר הבית בזמן הזה - כאילו רוקק בבת עינו, שנאמר (דברי הימים־ב ז טז) וְהָיוּ עֵינַי וְלִבִּי שָׁם כָּל הַיָּמִים.

מסורת רצופה על מקום המקדש

המקום אשר בחר ה׳ היינו במקום שיש לנו מסורת רצופה מזמן בית המקדש, דרך יוסיפון, הגאונים, הראשונים, האחרונים, עד דורינו, שאבן שתיה הוא תחת כיפת הסלע (הובא כאן רק קצת מקורות, ויש באריכות בספר המסורת על מקום המקדש נמצא באוצה״ח).

יוספון כתב (מלחמת היהודים, ספר ה׳ פרק ה׳ אות א׳) שבית המקדש נבנה על מקום הכי גבוה בהר הבית, וזה תחת כיפת הסלע.

גאונים (גנזי הגאונים ב״ב ס. ע״ב): בעת אשר [המוסלמים] פשטו ולכדו את ארץ הצבי מיד אדום ובאו לירושלים היו עמהם אנשים מבני ישראל הראו להם מקום המקדש... והתנו עמהם תנאים שהם יכבדו את המקדש מכל גיאול.

תלמיד הרמב״ן (נספח לספר כפתור ופרח הוצאת בית המדרש להלכה בהתייבות, ח״ב עמוד תמו ד״ה על אבן): על אבן שתיה בנו מלכי ישמעאל בנין מפואר מאוד, עשו אותה בית תפלה, ובנו למעלה מן הבנין כפה נאה מאוד, והבנין על בית קדשי הקדשים ועל ההיכל.

הרדב״ז (ח״ב סי׳ תרצא): הדבר ברור שתחת הכיפה שם אבן השתיה בלי ספק.

הב״ח (סי׳ תקסא): מצאתי בליקוטים כשאדם בא לירושלים ורואה את הקובה של בית המקדש שהיא עזרה, אז חייב להשתחוות כנגדה, ולקרוע את בגדיו [״קובה״ היא כיפת הסלע].

החתם סופר (יו״ד סי׳ רלו): כי שם נבנה בית עבודה שלהם, ואומרים שאבן שתייה באמצע הכיפה ההיא.

החפץ חיים (ליקוטי הלכות זבחים דף נב ע״ב), הועתק **בדרך חכמה** (למרן הגר״ח קניבסקי זצ״ל, הלכות בית הבחירה פ״ו הט״ו, בה״ל ד״ה מקריבים) בענין פתיחת דלתות ההיכל: בזמננו שבעה״ר מצוי שם איזה בנין.

טענת התגרות באומות והכשלת אחרים

יש שטוענים על העולים בטהרה, אחרי טבילה במקוה, ובלי נעלי עור, במקום המותר שאין בו חשש עזרה ולא עזרת נשים וחיל, מ״מ טוענים שזה בכלל מתגרה באומות, וכן טוענים שגורמים שאחרים יעלו שלא כדין, בלי מקוה, ועם נעלי עור, ובמקומות האסורים.

טענות אלו מתורצים הדק היטב ע״י הגמרא שבועות (דף טז ע״א). שם איתא שבזמן בית שני הוסיפו על ירושלים, אף שבאמת לא היה להם אפשרות לקדש את המקום, ובאמת היה אסור לאכול שם קדשים קלים, ועמי הארץ כן אכלו שם באיסור קדשים קלים, ויש בזה לאו דאורייתא. ושואלת הגמרא: ולמה קידשוה? למה קידשוה? הא אמרת: לא קידשוה! אלא למה הכניסוה? מפני שתורפה של ירושלים היתה, ונוחה היא ליכבש משם! ע״כ. היינו שאם אין שם אחיזה יהודית זה סכנה על כל ירושלים, שהאויבים ישתלטו שם, ומשם נוח לכבוש את ירושלים. ומסבירים תוס׳ (ד״ה אלא בבני גולה): אף על פי שהיה הדבר בא לידי תקלה, הכניסוה, כדי שימסרו עצמם עליהם יותר כשיש בה שם קדושה. ע״כ. ולא חששו לא משום התגרות באומות, ולא משום תקלה לאחרים, וזה שייך גם בנידון דידן.

ועל הטענה של חשש זיבה שמצריך ז׳ נקיים וטבילה במים חיים, עי׳ במשנה טהרות (פ״ז מ״ו) ובתוס׳ יו״ט (שם) שזיבה לא שכיח, ולא חיישינן.

מצווה לבחור למי שמסר נפשו לתקן

ולפי זה יש מצווה לבחור למי שמסר נפשו לתקן המקום אשר בחר ה׳ לאפשר תפילה בקול זמרה, והשתחוויה, לקיים מה שנאמר (ישעיהו כז, יג) וְהִשְׁתַּחֲווּ לה׳ בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלָם, וכן תקיעות בראש השנה בשופר וחצצורות, לקיים מה שנאמר (תהלים נח, ו) בַּחֲצֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר הָרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ ה׳. ואיתא בראש השנה (דף כז ע״א): לא היו נוהגין כן אלא בשערי מזרח ובהר הבית בלבד. אמר רבא, ואיתימא רבי יהושע בן לוי: מאי קראה - דכתיב בַּחֲצֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר הָרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ ה׳, לפני המלך ה׳ - הוא דבעינן חצוצרות וקול שופר, אבל בעלמא - לא.

ובס״ד הוא מתכוון להמשיך לעבוד על זה עד בנין בית המקדש בקרוב במהרה בימינו אמן.

